

Resmî malûmata göre Türkistan'da 28 milyon Türk yaşamaktadır. Türkistan'ın yüzölçümü 5 milyon 944 bin 400 km² dir. Bu topraklar ÇİN ve RUS işgali altındadır. TÜRKİSTAN doğusu ve batısı ile parçalanmaz bir bütündür.

Hür Türkistan için

İSTİKLÂLCİ GAZETE

YIL: 2 SAYI: 5 ● 15 OCAK 1976 ● YAZIŞMA ADRESİ: POSTA KUTUSU 51 AKSARAY - İST. ● TEL. ADRESİ: ASYAAJANS - İST. ● FİYATI: 5. TL.

Kuruluşundan bugüne kadar

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEN 12 MİLYON İNSAN KAÇTI

BAŞYAZI

İkinci Yıla Başlarken

Sevgili okuyucularımız, Zaman o kadar çabuk geçiyor ki, bir bakıyorsunuz kendinizi yeni bir yılın içinde buluyorsunuz. Geçen sene yayın hayatına yeni başladık. Sizlerden büyük destek gördük ve desteğiniz sayesinde bizde devamıza ve siz sevgili okuyucularımıza hizmet etmeğe çalıştık. Eksiklerimiz oldu. Arzu ettiğimiz gibi çalışamadık. İkinci yıla başlarken bu eksiklerimizi tamamlamaya çalışacağız. Dün yanın dört bir bucağında bulunan okuyucularımıza hizmet etmek hakikaten büyük bir zevk, destekleriniz bizi kamçılacak ve aynı zamanda hızımızı artıracaktır. Yaşamamız sizin «abone» bedellerine bağlı olan gazetemiz maalesef masraflarını kurtarmaktan henüz uzak bulunmaktadır. Bu sebeple bundan böyle «İlan» almak ve «abone» sayısını artırmak zorundayız. Ancak böylece masraflarımızı karşılayacak ve sizlerin arzu ettiği bir seviyeye gazeteniz ulaşmış olacaktır. Bu da sizlerin yardım ve desteklerinize bağlı bulunmaktadır.

Geçen yıl bazı abonelerimizden tavsiyeler aldık. Bunlar gazetemizin aylık çıkarılması, üçüncü hamur kağıda basılması, sahifesinin artırılması, hatta fiyatının daha ucuz olması gibi teklifler idi. Gazetemizin kağıdının kalitesini hangi şartlarda olursa olsun düşürmek istemiyoruz. Diğerlerine gelince; aylık çıkarmayı, sahifelerini artırmayı ve genel dağıtıma girip fiyatını düşürmeyi çok arzu etmekle beraber yukarıda izah ettiğimiz gibi bunlar maddeye bağlı olduğu için bu imkânı henüz bulamamaktayız. Gelecekte bu imkânlarla kavuşacağımızı ümit etmekteyiz. Hatta gazetemizin sahifesini artırdığımızda yayın alamamızı genişletip diğer aktüel konulara da yer vermeyi düşünmekteyiz. Hürmetlerimizle

Moskova — Münih (OBA) : Son günlerde Helsinki konferansının yorumları yapılırken, Sovyetler Birliği'nden İsrail'e göç etmek isteyen Musevilerin meselesi milletlerarası sürtüşmelere yol açarken, bugüne kadar SOVYETLER BİRLİĞİ'nden kaç milyon insan kaçtı sorusu ortaya çıkmaktadır. Araştırmamız sonucu ele geçen 1962 yılında Moskova'da basılan ve Sovyet İlimler Akademisi tarafından yayınlanan «Dünya Nüfusu ve Yerleşme Yerleri» isimli kitapta geniş malûmat bulundu. Sovyetlerin kendi tuttıkları istatistiklere ve raporlara dayanarak neşredilen bu resmi bilgide Sovyetler Birliği'nin kuruluşundan bugüne kadar Sovyetler Birliğinden kaçanlar menşelerine göre:

Ruslar	1 milyon 243 bin
Ukraynalılar	1 milyon 002 bin
Belaruslar	127 bin
Lituanlılar	526 bin
Letonyalılar	47 bin
Estonyalılar	47 bin
Tatarlar	47 bin
Azeriler	3 milyon 200 bin
Ermeniler	633 bin
Gürcüler	65 bin
Tacikler	2 milyon 625 bin
Özbekler	1 milyon 215 bin
Kazaklar	623 bin
Kırgızlar	95 bin
Türkmenler	792 bin
Karakalpaklar	2 bin
Toplam olarak	12 milyonu aşmaktadır.

Avrupa'da Türkistan Meselesi

Batı Almanya'nın Münih şehrinde Kasım ayında toplanan EFC (Avrupa Hürriyet Konseyi) ile ABN (Anti-Bolşevik Milletler Bloku) konferansında «Türkistan meselesi» ele alındı. Birçok memleketlerden katılan delegeler «İnsan Hakları» konusuna değindiler, ve «İnsan Hakları Beyannamesi» kabul etmiş devletlerden tatbikini istediler. Türkistanlılar adına iştirak eden, Dr. Baymirza HAYIT toplantının son günü yaptığı konuşmasında Türkistan'da Rusların tatbik ettiği sömürge siyasetini, (Devamı 4. Sayfada)

(Foto — OBA Arşivi)

FEDERAL ALMANYA'nın Cumhurbaşkanı Semerkant'ta

Başkan Walter Scheel'e Semerkant'ta Türkistan adetlerine göre milli elbise giydirildi. Yukarıdaki resimde Rus esaretindeki Türkistanlıların misafirperverliği görülmektedir.

Kopenhag'da Saharov Meclisi açıldı ve Kırım meselesi dinlenildi

Geçen yılın sonlarına doğru Danimarka'nın başkenti Kopenhag şehrinde açılan «SAHAROV MECLİSİ»nde Sovyetler Birliği'ndeki «İnsan Hakları Meselesi» görüşüldü. Toplantıda 27 görgü şahitleri dinlenildi. Bu arada Kırım meselesi ortaya atıldı.

Canlı şahitlerden Kırmılı Mahfuze CESUR tarafından verilen bilgiler büyük ilgi ile takip edildi. Saharov Meclisi'nin toplantısı ve şahitlerin ifadesi Avrupa basınında büyük yankılar uyandırdı. Haksız yere kuru bahane ile vatanlarından sürülen Kırmılıların faciası ve Kırım Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni Moskova'nın kağıt üzerine aldığı bir kararı ile feshetmesi ve Ukrayna'ya ilhakı meselesi dinlenildi. Sovyetler Birliğindeki «İnsan Hakları Meselesi» ve «Kırmılıla-

rın vatanlarına Dönüşleri Konusu» için bütün dünyanın ilgisi ve yardımı talep edildi.

— Ortaasya Basın Ajansı —

ATSIZ BEĞ VEFAT ETTİ

Türk Dünyası'nın önderlerinden Tarihçi, Romancı yazar ve Şair Nihal ATSIZ Beğ Kurban bayramının arifesinde İstanbul'da vefat etmiştir. Nihal ATSIZ Beğ dürüst bir insan, vefakâr bir dost, yılmak bilmeyen bir mücadeleci ve örnek bir insandı. Bütün hayatı boyunca inandığı ve iman ettiği davası uğrunda her türlü zorluklara göğüs germiş ve bu uğurda taviz vermemiş, baş eğmemiş bir kimse idi. Vefatı Türk Dünyasında büyük üzüntü yaratmıştır. Türkistanlılar adına Ailesine, ÖTÜKEN Der-gisi mensuplarına, dostlarına, Türk Dünyasına baş sağlığı ve Merhuma Allah'tan rahmet ve mağfiret dileriz. HÜR TÜRKİSTAN GAZETESİ

Nureddin Namanganî Hoca «Birleşmiş Milletler» tarafından İsviçre'nin GENF şehrinde 1961 yılında yapılan «Cezayir Bağımsızlığı» ile ilgili toplantıda Cezayir delegeleriyle birlikte görülmüştür. (Foto — OBA Arşivi)

BAŞIMAM NAMANGANÎ HOCA TÜRKİYE'YE DÖNÜYOR

Münih (OBA) : Batı Almanya'da yaşayan mülteci Müslümanların Dini İdaresi «Geistliche Verwaltung der Muslimflüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland» nin Başımamı (Devamı 4. Sayfada)

Hedefimiz :
Türkistan'a
Millî
Bağımsızlıktır!

Türkistan'da Rus Emperyalizmi

— III —

Dr. Baymirza HAYIT

Türkistan'daki Sovyet kolonyal siyasetinin alâmetlerinden biri de memleketi kolonize etmek işidir. 1914'de Çar hükümeti, Türkistan'a 1.950.000 Rus, Ukraynalı ve İslav Kazak yerleştirmişti. 1926'da bu kolonistlerin sayısı Türkistan'da 1.718.489 kişiyi bulmuştu. Bu sayı, 1939'da 2.128.225 kişiye ulaşmıştı.²⁸ 1959 nüfus sayımına göre, Türkistan'da 6.265.000 Rus, 1.350.000 Ukraynalı, 108.000 Belorus, 53.000 Polonyalı ve bir miktar da Alman oturmaktadır. Böylelikle Türkistan'da yabancı milletlere mensup ahalinin sayısı, 7.461.000 kişidir.²⁹ Şüphesiz bu, Sovyetlerin Türkistan'da uyguladıkları şiddetli bir kolonize siyasetinin ortaya koyduğu bir sonuçtur. İşte, böylelikle Sovyet hükümeti Türkistan'da Çar hükümetinin kolonize plânlarını geniş ölçüde ve başarı ile gerçekleştirmektedir.

Hruşçov, 1957'de Sovyetler Birliğindeki bâkir toprakların işlenip benimsenmesi işini ortaya atmış ve neticede Türkistan'da Sovyet kolonize siyasetinin yeni bir merhalesi başlamıştı. Bu siyasetin en fazla ağırlığı Kazakistanın omuzlarına yüklenmiş bulunmaktadır. Kazakistan'ın kuzey eyaletlerine 1953-1960 yılları süresince 1.185.000 Rus, Ukraynalı, Belorus ve diğer milletler yerleştirilmiştir. Hruşçov'un kanaatınca bu rakamlar arkasında çok deriniktisadî ve siyasi bir mana saklanmış bulunmaktadır.³⁰

Bu «benimsenme» siyaseti, Sovyet Rusya'da Çarlık hükümeti devirlerinin şiddetli kolonizatörlük emellerinin yeniden uyanmasına ve kamçılanmasına yaramıştır. Şöyle ki, 13.4.1959 tarihli İzvestiya gazetesi şöyle yazıyordu : «Ruslar ayak bastığı yerlerde her şey yeşilleniyor. Bugünkü komsomolların toprak ihtiyacıyla sıkışmış dedeleri buralara, yani Kazakistan'a yerleşiyorlardı...» Bizzat Hruşçov da şöyle diyordu : «Biz, bâkir topraklara ebedi olmak üzere adam yerleştirmeliyiz», «dışarıdan gelen herkes, bâkir toprakların, temelli olarak yerleşmiş bulunan ve Moskovadan gelen göçmenlerle işkân edilmiş olduğuna inanmalıdır».³¹ 26 Aralık 1960'da Kazakistan'da bir Bâkir Topraklar Ülkesi tesis edilmiştir. Ülkenin idare işi çoğunlukla Ruslar'dan ibaret olup aralarında ancak 3 Türkistan'lı yer almıştır.³² Bâkir toprakları işleyip benimseme neticesinde Sovyet devleti safi kâr olarak 22 milyar ruble elde etmiştir.³³ Bugün Bâkir Topraklar Ülkesinde 506 sovhöz ve 412 kolhoz vardır. 1965'e kadar daha 300 sovhözün teşkil edilmesi düşünülmektedir.³⁴ Böylelikle Kuzey Kazakistan Sovyet kolonyalizmin geniş ölçüde bir istismar kaynağı haline getirilmiş bulunmaktadır.

Türkistan'ın kolonize edilişi eski çarlık plânlarına göre cereyan etmektedir. Çar hükümeti Tacikistan vahasında ve Golodni stepinde (Mirzaçul) sulama sistemiyle pamuk mahsulünü yükseltmek niyetinde

idi. İşte, bu plâna uygun olmak üzere Sovyetler, Golodni stepini bir sovhöz ülkesi haline getirmeğe çalışmaktadırlar.³⁵ Bu maksatla, Amu-Der ya havzasında ikinci bir Fergana vâdisi vücade getirilecek ve burada sulama sistemiyle 1.970.000 hektar araziye kaplayan pamuk ekin sahaları sulanacaktır.³⁶ Tabiatıyla bu kabil bir tedbir, ileride Türkistan'a Rus ve başka İslav milletlerine mensup göçmenlerin yerleştirilmesini de gerektirecektir.

Kolonyalizmin en göze çarpan bir vasıtası olmak üzere iskân siyaseti

Sovyet kolonyalizmi doğrudan doğruya Sovyet millî siyasetine bağlı bulunmaktadır. Bilindiği gibi, Sovyet hükümetinin bu siyaseti, Sovyetler Birliğinin Türk halklarına büyük kayıplar verdirmiştir. Sovyet kaynaklarına göre, 1920 de sabık Çarlık Rusya'sı sınırları dahilinde 30 milyona yakın Türk barınıyordu.³⁷ 1939 nüfus sayımı, Sovyetler Birliğindeki Türklerin sayısını aşağı yukarı 20 milyon olarak göstermektedir. 1959 nüfus sayımında da bu sayının 23 milyon olduğu görülmektedir.³⁸ Böylelikle, 1920 den 1958 yılına kadar, Sovyetler Birliğinin Türk ahalisi 7 milyon kişi azalmış bulunmaktadır. Bazı Türk halkları, meselâ Kırım Türkleri katliamlar yoluyla Sovyet hükümeti tarafından alenen fiziki imhaya maruz kalmışlardır. Türklerin bu fiziki imhası, Türkistan'da da yapılmıştır. 1914 de Türkistan'ın nüfusu 15 milyon kişiyi buluyordu. Bunun 13 milyonunu Türk, Tacik ve başka Türkistan'lı halklar teşkil ediyordu. Bugün, Sovyet iktidarından 40 yıl sonra, Sovyetler Birliğinde 13,1 milyon Türkistan'lı mevcut bulunmaktadır.³⁹ Bun-

(Devamı 4. Sayfada)

**DERİ GİYİMLERİNİZ
İÇİN
GARANTİLİ MÜESSESE**

M. ABİT AYNURAL
Tiyatro Caddesi No. 13/2 BEYAZIT - İSTANBUL
Tel. 26 50 03
Sicil No. 127239/74474
EXPORT—IMPORT

HABERLER

TÜRKİSTAN ve KOMŞULARINDAN

■ Türkistan'ın Pişpek (Frunze) şehrinde alınan malûmata göre Ateist Sovyet Hükümeti Sovyetler Birliği'ndeki Müslümanları kontrol altında tutmak ve dışa karşı propaganda için kullanmak üzere 2 nci Dünya savaşı içinde kurdukları «Orta-asya ve Kazakistan Dini İdaresi» son günlerde propaganda faaliyetini artırmış bulunmaktadır. Türkistan'da Rusça olarak yayınlanan «Sovetskaya Kirgiziya» isimli gazetesinin TASS Ajansına dayanarak yazdığına göre «Orta-asya ve Kazakistan Dini İdaresi»nin İkinci Başkanı Yusufhan Şakirov Başkanlığı altında teşkil edilen «Sovyet Müslümanları Heyeti» Somali Cumhuriyetini ziyaret etmiştir. Bu heyetin başkanı Somali Üniversitesinde «Sovyet Müslümanlarının vaziyeti ve hayatı» hakkında bir konuşma yapmıştır.

TÜRKİYE'DEN

■ Türkistanlı Prof. Dr. Tahir Çağatay'ın «Kapitalist İctimai Nizam ve Bugünkü Durumu» isimli kitabı İstanbul'da yeniden ÖTÜKEN yayınevi tarafından yayınlanmıştır.

■ Sovyetler Birliği dışındaki «TÜRKİSTAN MİLLİ İSTİKLÂL

HAREKETLERİ» ne karşı Sovyet basınında sık sık hücumlar yapılmaktadır. Bu eleştirilerden birini Sovyet Komünist Partisi üyesi ve yazar Karabayef (Karabayoğlu) yapmıştır. Buna cevap olarak halen Ankara'da yaşamakta olan Prof. Dr. Tahir Çağatay tarafından «KIZIL EMPERYALİZM-YERSİZ BİR TEN KİDİN CEVABI» isimli bir kitab neşredilmiştir.

■ Dr. Baymirza Hayit'in bugüne kadar Türkiye'de yayınlanan makaleleri ve konferansları «SOVYET RUSYA EMPERYALİZMİ ve TÜRK DÜNYASI» isimli 392 sahifeli bir kitab haline getirilerek Ankara yayınlanmıştır.

■ İngiliz araştırmacılarından Sir Olaf CAROE'nun uzun yıllar çalışması sonucu 1953 yılında birinci ve 1967 yılında ikinci baskısı yapılan, İngiltere'nin tanınmış yayınevlerinden MACMILLAN tarafından neşredilen «Soviet Empire — The Turks of Central Asia and Stalinism» yani «Sovyet İmparatorluğu, Orta-asya Türkleri ve Stalinizm» isimli kitabı Tercüman Gazetesi'nin 1001 Temel Eser serisinde iki el kitabı şeklinde ve asıl ismi yerine «Sömürülen Topraklar» ve «Sömürülen Milletler» adıyla yayınlanmıştır.

Uzun yıllar çalışmanın sonucu

ortaya çıkan böyle değerli bir eseri Türkçeye çevirerek Türk okurlarına tanıtan Tercüman Gazetesinin hizmeti Türkistanlılar arasında büyük bir memnuluk uyandırmakla beraber «TÜRKİSTAN TÜRKLERİNİN MİLLİ İSTİKLÂL HAREKETİ» ni araştıran ve bu konuyu işleyen değerli eserin kendi ismi ile neşredilmemesi ve tercüme eden şahsın önsözde karaladığı birkaç satır arasında «Türkistan Türklerinin Millî İstiklâl Hareketini» «... Türk'ün Ortaasya'daki macerası...» diye ifade etmesi Türkistanlılar arasında üzüntü yaratmıştır. Halbuki «Türkistan Türklüğü'nün Millî İstiklâl Hareketi» Anadolu Türk'ünün Millî İstiklâl hareketinden farksız bir harekettir. Bu hareket kendi şartlarına göre Türkistan'da hâlâ devam etmektedir ve Türkistan Millî İstiklâlini almaya kadar da devam edecektir. Bu hareket asla bir «macerâ» değildir ve olamaz.

■ Ankara Üniversitesi Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi Sinoloji Kürsüsünde görevli Türkistanlı Dr. Ahmet Rıza BEKİN'in ile Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinde Öğretim üyesi Türkistanlı Dr. Ahmet MİNBAŞI başarı ile verdikleri doçentlik tezlerinden sonra «Doçent» olmuşlardır.

■ İstanbul'da yeni yayınlanan günlük «Ayrıntılı Haber» gazetesi Sovyet Rusya görüşüne dayanarak kaleme aldığı «Doğunun Sovyet Cumhuriyetleri» isimli tefrikasında Türkistan'da Sovyet Cumhuriyetlerinden bahsetmektedir.

DÜNYA'DAN

■ Batı Almanya'nın «Deutscher Taschenbuch Verlag und Verlagsanstalt» adlı yayınevi tarafından seri şekilde yayınlanan Dünya Atlası'nın 4 ncü sayısını ÇİN'e ve 6 ncü sayısını ise SOVYETLER BİRLİĞİ'ne tahsis etmiştir. Her iki atlas'ta da TÜRKİSTAN ve diğer ülkelere oldukça geniş yer verilmiştir. Çin ve Rus emperyalizmin harita üzerinden incelemek ve tanımak isteyenler için tarafsız kaynak diyebiliriz.

■ Çin ve Çin işgalinde bulunan ülkeleri gezmekte olan «NEWYORK TIMES» gazetesinin muhabirlerinden Audrey TOPPING gazetesine Urumci'den gönderdiği ve 29 Aralık 1975 günü yayınlanan ikinci yazısında Çin işgalinde bulunan Türkistan bölgesinden orada bulunan Türkistanlılardan geniş bilgi vermektedir.

■ Batı Almanya Cumhurbaşkanı Walter Scheel Kasım ayında Türkistan'ın Semerkant şeh-

RUS EMPERYALİZMİNE ve KARABAYEF'E CEVAP

Prof. Dr. Tahir ÇAĞATAY

Bugün bütün gücü ile Türkistan'ın tabii servetini, halkının gücünü sömürmeye çalışmakta olan Sovyet Rusya emperyalizmi, arada bir, dışardaki Türkistan kurtuluşçularını yoklamayı da ihmal etmemektedir. Bu sefer, Türkmenistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin Siyasi ve İdeolojik dergisinde (Ekim 1973) B. Karabayef adlı bir yazarın, «Pantürkizm Reaksiyoner Burjuva İdeolojisinin Hizmetinde» başlıklı yazısı ile yoklamasını belirtmiş bulunmaktadır.

Ne yapılsın ve ne de yazılsın itibarıyla ciddi bir araştırma şeklini alamamış ve bir üslup çerçevesi bulamamış olan bu yazı, tenkidini yaptığı konuları, kişileri katıp karıştırmaktadır. Bu katılıp karıştırılma yüzünden yazarın neyi ve kimi ne bakımdan tenkit etmekte olduğu da bir açıklık kazanmamaktadır.

Yurttaşımız Karabayef'in bize yönelttiği tenkitleri de, tarafımızdan ileri sürülen görüşlerin teyidi zmnında alınan meselelerin özüne yönelmekten uzak kalmaktadır. Kendisini bir tarihi ilimler namzedi olarak tanıtan yurttaşımızın iktisadi, hukuki özgürlük meselelerine dair görüşlerini bu alanlara dair bilgi (Devamı 4. Sayfada)

rini ziyaret etti. Bu münasebetle Alman basını ve TV'nu geniş yayın yaptı.

■ Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt'in Ekim ayında yaptığı Çin ziyareti münasebetiyle Çin işgalinde bulunan Türkistan hakkında Almanya'nın Frankfurter Allgemeine «Tages Zeitung», «Süddeutsche Zeitung» ve İsviçre'nin dünyaca meşhur «Neue Züricher Zeitung» gibi gazetelerinde yazılar yayınlandı.

■ Batı Almanya'nın Düsseldorf şehrinde yayınlanmakta olan «MİLLİ TÜRKİSTAN» dergisi yeniden yayına hazırlanmaktadır.

■ Türkistan'daki Kazakistan Sovyet Cumhuriyetinden Fransa'ya gelen müzik ekibi ilgiyle karşılanmıştır.

■ Almanya'nın Münih şehrinde faaliyette bulunan «Türkistanische Landsmanschaft in der Bundesrepublik Deutschland E.V.» isimli Türkistanlılar derneği «Kurban Bayramı» toplantısı yaparak Türkistanlıların bir araya gelmelerini temin etmiştir.

GAYEMİZ; İNSANLARA HÜRRİYET ve MİLLETLERE İSTİKLÂLDİR!

MUSTAFA ÇOKAY'ın Gençlik ve Siyasî Hayatından Bir Parça

Dr. A. OKTAY

Mustafa Çokay, 51 yaşını dolurmasına ancak on gün kalmışken, yani 27 aralık 1941 de, faaliyetinin en harareti zamanında ve millî işler başında bulunurken vefat etmiştir. Merhum Berlin'deki Türk-İslâm mezarlığında medfundur.

Türkistanın tanınmış bir ailesine mensup Turgay Dadhah'ın oğlu Çokay Biy (1) in oğlu Mustafa, 7 ocak 1890 da Akmesicid (bugünkü «Kızıl-Orda») şehrinde dünyaya gelmiş, ilk okul tahsilini ana dilile yaptıktan sonra orta tahsilini Taşkent'deki Gimnaziyumda rusca olarak yapmıştır. Yaradılıştan pek müstaid ve çalışkan olan Mustafa Gimnaziyum sıralarında iken pek çabuk muallimlerinin gözlerine girmiş ve mektebi birincilikle bitirmiş ve o zamanki Rusyanın başkenti olan Petersburg Üniversitesinde «stendium» (burs) la okuma hakkını kazanmıştı. Fakat o zaman gimnaziyum gibi mekteplerde parmakla sayılacak kadar az olan Türkistanlıları göz hapsine alarak bütün hareketlerini takip eden Çarlık idaresinin yüksek askerî bir memuru genç Mustafa'ya: «Hukuk fakültesinde okumaktan vazgeçerek tıp fakültesini tercih ederseniz, burs alma hakkınızdan faydalanabilirsiniz» diye bir şart ileri sürmüştü. Mustafa Bey, bir aralık mimarlık tahsilini düşünmüş olmakla beraber, Çarlık idaresinin yüksek bir askerî memurunun ileri sürdüğü «bu şart» üstünde hayli zihin yormuş, neticede hukuk fakültesine girmek hususundaki arzusunda ısrar ederek burs alma hakkından vaz geçmiştir. Böylece kendi parasile Petersburg'a gelerek, hukuk fakültesine kaydolmuş, zevk ve hevesle derslerine devam etmiştir.

Petersburg'un o zamanki çe-

şitli ve geniş muhiti genç Mustafa Beyin her hususta inkişafında oldukça büyük rol oynamıştır. O tahsil çağında yalnız kitaplarına gömülüp kalmıyarak ilim ve Üniversite muhitine de yakından ilgilenmiştir.

Mustafa Çokay'ın bazı yazılarından, Rusyada «Türkoloji» yi tesis eden Alman türkiyatçısı Wilhelm Radloff ile tâ 1910 dan beri şahsen tanıştığı anlaşılmaktadır. Mustafa Çokay'ı Radloff ile sonradan Sovyet akademisi azası olan Samayloviç tanıştırmıştı. Radloff genç Mustafa Çokay'a bir kaç defa hukuk fakültesini bırakarak Petersburg Üniversitesi Şark Dilleri Fakültesine geçmesini teklif etmişti. Radloff'un Mustafa Çokay'ı kendi istediği yola çekmek maksadile yaptığı teşebbüsün akim kalması sebebinin Mustafa Bey, 1937 de neşrettiği bir yazısında, şu sözlerle izah eder: «Eğer bende âmilik temayülü gösteren kabiliyet izleri olsaydı, şüphesiz ben onun gösterdiği yoldan giderdim. Fakat ben oldukça genç yaşındanberi başlamış olduğum bu yoldan ayrılmıyarak, pek muvaffakiyetli olmuyorsa da, doğru olduğuna derin bir inançla hâlâ devam etmekteyim. Radloff benim temayülüm hakkında yanılmıştır. (2)

Malum olduğu üzere, o zamanki Rus mektepleri daima inkılâpçılıkları ile tanınmış ve o mekteplerde yetişen gençlik daima yalnız iç değil, dış siyaset hâdiseleri ile de candan ilgilenmiştir. Bizim Mustafa Çokay Petersburg Üniversitesine Rusyada istibdadın en çok kuvvetlendiği, yüksek mekteplerin ve bilhassa Üniversitenin sıkı surette polis nezareti altında bulunduğu 1910 - 1914 yıllarında devam etmekte idi. Bu-

nunla beraber Üniversiteliler siyasi tezahüratta bulunur, hükümet karşı kararlar çıkarır ve sokak nümayişleri yaparlardı... Balkan harbi Petersburg talebe muhitini daha fazla alevlendirdi. Rusya o zaman bitaraf sayılırdı. Buna rağmen açıktan açığa Türkiye'ye karşı Bal kan islavlarına yardım ediyordu.

Açık surette yardım hazırlanmakta ve gönüllü (asker) toplanmakta idi. Petersburg sokaklarında «Ayasofiya kubbesine haç» konulmasını talep eden nümayişler yapıyordu. Bu hareketler Türk talebelerini (yani Türkistanlı, Azerbaycanlı ve Tatar talebeleri) son derece galeyana getirmişti. Rus talebelerinin bütün inkılâpçılıklarına rağmen Türk talebeleri onlarla ekseriya beraber hareket edemiyorlardı. Türk talebeleri Üniversite duvarları için de Balkan islavları menfaatine yardım toplanmasını protesto eder, hattâ buna mani olurlardı. Yardım toplama işini idare eden kadın ve kızlar Üniversiteden kovulur ve ellerindeki yardım kutuları kapılıp alınırdı.

Mustafa Bey 1933 de neşrettiği «Rusya'daki Türk Talebeleri Hayatından» başlıklı hatıratında, Türk talebelerinin yani Azeri Tatar ve Türkistanlı talebelerin o zaman Petersburg'da oturan Türkistanlı avukat Sıralı Lapin'in evinde toplanarak, Rusyanın Balkan harbine iştirak etmesi takdirinde Türk talebelerinin Rus hükümeti ve Rusya aleyhine ne gibi hareketlere girişecekleri hakkında verilmiş olan çok sayıya dikkat kararname mahiyetini ifşa etmektedir... Bu kararnamede, Türkiye'ye gönderilmek üzere gizli surette para toplamak mecburiyeti de vardı. Kararname derhal and ile teyid edildi, biraz sonra da Mustafa Bey Türkistana gidip geri döndü.

Mustafa Bey Petersburg'a döndükten biraz sonra, Türkistandan Öteğen Oğlu Sadık adlı bir dostundan, kendisinin o günlerde Petersburg'a geleceğini bildiren bir telgraf aldı. İstasyonda karşılaştıkları zaman Sadık'ın ilk suali Mustafa Beyin Türk sefirini tanıyıp-tanmadığı oldu. Türk sefirine şahsen tanışmadığını, fakat onunla görüşmenin güç olacağını söyledi. İstasyondan Mustafa Beyin oturduğu yere geldiler. Sadık: «Biraz altın para getirdim. Kendi elimle Türk sefirine vermem lâzım.» dedi. Türkiye'nin Petersburg elçisi o zaman Turhan Paşa idi. İki gün sonra akşam üzeri Sadık ile Mustafa büyük bir ihtiyatla Türkiye sefaretinesine girdiler ve Turhan Paşa tarafından kabul edildiler. Türk elçisi geniş kabul salonunun büyük sobası karşısında oturup, bu iki Türkistan genci ni dikkatle dinledi. Sadık ona uzaktan, Türkistandan Türk yaralıları için Türkistanlıların

kardeşlik duygusunun bir nişanesi olarak yolladıkları biraz para getirdiğini söylediği zaman elçinin gözleri yaşardı. Sadık ile Mustafa da heyecandan kendilerini tutamadılar.

(Yaş Türkistan Mecmuası sayı : 47)

Mustafa Beyin ana tarafından Harezim hanlığı sarayı ile akrabalığı vardı. Ayrıca, rusçaya vukufu onun o zamanki Petersburg saray muhitine girmesine de vesile olmuştur. Harezim hanlığının Hive'deki «Han Ordası»na mensup kimseler Petersburg'a geldikleri veya çağırıldıkları zaman Mustafa Çokay onlara tercümanlık yapardı. Bu suretle o Petersburg saray muhitini de görmüş ve o muhitte de tanışmış idi. Diğer taraftan Rus Dumasındaki (Rus Parlamentosu) Türk İslâm azanın çoğunu yakından tanıyan, hattâ Komitedeki vazifesi dolayısıyla onlara nutuklarını hazırlamak hususunda yardım ederdi. Sıralı Lapin, Alihan Bükeyhan, Mahmud Hoca Behbûdi, Münevver Kari ve Ahmed Baytursun gibi Türkistanın muasır «cemaat hadimleri» ile de tâ talebelik çağından başlayan sıkı münasebetlerle devam eden Mustafa Çokay Petersburg'daki tahsilini bitirince Türkistana döndü ve kısa bir zamanda yurdunun maarif, siyaset ve içtimai hayat sahalarında çalışan zümresile kaynaştı ve onlar arasında her bakımdan temayüz etmeğe başladı.

Biz, Mustafa Çokay'ı 1917 senesinden itibaren, henüz 27 yaşında iken Türkistan millî hareketinin ön safında görüyor ve Hokand şehrinde kurulan Türkistan Millî Muhtariyet Hükümeti müessislerinin en mühim ve kudretli uzvu olarak tanıyoruz.

Bu Türkistan Millî Muhtariyet Hükümetinin kuruluşu bolşevikleri cidden telâşa düşürmüştü. Bütün gayretler bu genç ve silâhsız millî hükümeti biran evvel bertaraf etmek oldu.

Henüz iki aylık olan bu körpe hükümetin merkezi Hokant şehri Semerkand, Taşkent ve Fergane'den gönderilen bolşevik Rus askerleri tarafından muhasara edildi. Bolşevikler müessislerini mitralyöz, top tüfek ve el bombaları sesleri duyulurken millî hükümete göndererek Mustafa Çokay'ın «Hokand Harbi İnkılâp Komitesi» ne teslim edilmesini talep ettiler. Bolşevik müessislerini Mustafa Çokay Hokand'da olan hükümet azaları yanında kabul etti ve arkadaşlarının fikirlerini beklemeden hemen cevap verdi: «Bolşevikler âteşi derhal kesmekle beraber halka karşı şiddet kullanmamaya söz vererek kendi reislerini bizim millî merkezimize teslim ederlerse, ben de kendimi «Hokand harbi inkılâp komitesi» ne «emanet» olarak teslim etmeğe

hazırım» dedi. Bolşevik müessesileri gittiler. Ertesi gün saat 11'i 20 dakika geçe bir ultimatum ile gelerek:

1) Muhtar hükümetin sovyet hükümetini tanımasını, 2) Türkistan halkını sovyet hükümetine boyun eğmeğe davet eden bir beyanname neşretmesini, 3) Ahalinin elinde bulunan silâhları toplayıp bunların bolşeviklere teslim edilmesini, 4) Millî hükümet milis teşkilâtının dağıtılmasını v.s. gibi hususları talep ettiler. Bolşeviklerin bu ultimatumuna Türkistan Millî Hükümetinin cevabı pek kısa oldu. Arkadaşları namına Mustafa Çokay bolşevik müessesilerine şu cevabı verdi:

— Kuvvet sizin tarafta. Bizde ise şimdilik kendi millî hakkımızı tanımış ve idrâk etmiş olmaktan başka bir kuvvet yok. Bu gürüşte bizi yeneceğinizden de hiç şüphe etmiyoruz. Bununla beraber biz ne sizin hâkimiyet hakkınızı, ne de Türkistanda sovyet hükümetini aslâ tanıyamayız...»

Bolşevik müessesilerinin gitmelerinden 20 dakika sonra, yani 11-i 40 geçe bolşevikler Millî Hükümet erkânının bulunduğu binayı ateşlediler. O zaman Hokand'da bulunan hükümet azaları da kurşun vızıltıları arasında Hokand'ın eski şehir sokakları içine dağıldılar (2).

O zaman Mustafa Çokay'ın yanında millî hükümetin askerî teşkilâtında yararlıklar göstermiş olan bir lehli erkânı harb zabiti de vardı (3).

Türkistan Millî Muhtariyet Hükümetinin 19-uncu yıl dönümü münasebetile 1936 da neşretmiş olduğu bir hatırasında Mustafa Çokay bolşevik ultimatomuna verilen cevabı yorumlarken:

«Bolşeviklere bu cevabı verirken, biz Türkistan Millî Muhtariyet Hükümeti azası olarak bolşevik hükümetini tanımış olsaydık, Türkistan halkının ileride bolşeviklerle olacak savaşın da onlarla beraber olmak hakkından kendimizi mahrum etmiş oluruz», fikrinde idik. O zaman bizim o mevkie tam münasip ve lâıyk bir müessil olmamız da mümkündü. Fakat bununla beraber kader bizi o millî işin başına çıkarmıştı. Biz kendi tarafımızdan başlanıp bütün halkımız tarafından doğru olarak tanınmış olan bu ağır mesuliyetli işi başarmak için bütün gayretimizi sarfederek bu ağır yükün mesuliyetini takdir edecek derecede yükselmeğe gayret ettik. Millî işimiz tehlikeye maruz kaldığı zaman halkımız, işimiz, ve kendimiz için, tehdit altında olsa da sovyet hükümetine boyun eğmek veya ona ihtiyari surette hâkimiyeti teslim etmek zilletine düşmeyi hiç bir suretle lâıyk bulmadık. Çünkü biz yalnız hâkimiyeti ihtiyarımızla bolşeviklere teslimin değil, hattâ bolşevik hâkimiyetine açıktan açığa muhalefette bulunmamamın bile bol-

(Devamı 4. Sayfada)

ŞİİR KÖŞESİ

BÜLBÜL

Bülbül kayda sayraydı? Turan tağıda,
Türklük Türkistan oğlu, düşman, qolida,
Tağdan qozgalsin bülbül, bağdan çay alsın.
Düşman qolidan Turan oğlu qutulsın.

X

Hamise dat ayleymiz «Azad» bolmaymiz,
Dünya kasaplarining qolidan qurtılmaymiz.
Qolida polat piçak boğzuma qoyar,
Heç bir rahm aylamasdan qoy kabi soyar.

X

Yangi bolğan güzel ay, çıqmaqqa yetdi,
Qara bulutlar turib yüzünü tutdi.
Tursin endi şamallar dahşatlar aylab,
Ursin qara bulutlarni Arqaga haydab.

X

Nice yillardan beri tün kecalarda,
Hammamizni vayran ayladi her kocalarda.
Istamasman, hâlamasman bu tün kecayni,
Aylar yüzü açılsm yağdilar bolsin,
Bütün dünya yüzüne nür saçılsm.

USTA NİŞANBAY TÜRKİKOĞLU
(1908-1975)

RUS EMPERYALİZMİNE

ve

KARABAYEF'E CEVAP

(Baştarafı 2. Sayfada)

noksanlığı ile izah etmek mümkün ise de, bir tarihçi olarak memleketi ve toplumunun tarihi hayatı ile ilgili görüşlerini yaduramamak elden gelmiyor. Buna da, Türkistan tarihi ile ilgili son zaman Sovyet yazarlarında müşahede edilen, tarihi gerçekleri bile tahrif ederek Sovyet Rus müstemeleciliği tantalarını teyit eder kalıba sokmak gayretkeşliği ile izah etmek mümkündür. Zâten, Sovyet Rusya hakimiyeti altında bir Türkistanın tarihle uğraşması kadar talihsiz bir işçilik tasavvur edilemez. Çünkü o, bir tarihçi olarak, herkesten iyi bildiği gerçeklerin tersini iddia etmeye zorlanmaktadır.

Eskiden bütün Türkistan'ın Çarlık Rusyası müstemelekesi olduğu görüşünde Sovyet yazarları da bizimle aynı fikirdedirler. Sovyet sömürücülüğü Çarlık zamanına nazaran birkaç misline çıkarılmıştır. Bunun aksini iddia etmek bir gerçek tahrifciliğinden başka bir şey olamaz. Buna da, kızıl emperyalistler, Karabayef gibi bahtsız Türkistanlılara yaptırmaktadırlar.

Burada, idari Kuruluş, «Toprak», ve «Pamuk» meseleleri gibi tamamıyla maddi hayatla ilgili istismar konuları üzerinde duracağız. Bu suretle, bir taraftan, Türkistan'daki sömürü ve kolonizasyon ideleri etrafında teksif edilerek yürütülmekte olan Türkistan Milli Birliği ve Milli Devleti davasının dayanaklarını daha kolay anlatabilecek durumda olacağımızı sanıyorum. Bununla, Sovyet Rusyanın Türkistanda şu veya bu istikâmetteki sırf kendi siyasi ve iktisadi hedeflerine varmak üzere yaratıklarında hiçbirisini inkâra teşebbüs etmeyişimizin sebeplerini de izah etmiş olacağımıza inanıyoruz. Sovyet Rusya'nın, pamuk meselesinde olduğu gibi, toprak meselesinde de âdeta o memleketin tabiatını ve insan gücünü yağma edercesine sömürmekte ve yıpratmakta olduğu kanısındayız. Biz, Sovyet Rusyanın bu fahiş istismarcılık tutumu ile sadece o memleketin tabiatına ve halkına zarar vermekle kalmayıp kendisine de zarar vermekte olduğu kanısındayız. Çünkü o bu aşırı sömürücülüğü ile sadece o memleketin halkını değil, aynı zamanda tabiatını da karşısına almaktadır. Buna mukabil, Türkistanlılar, hareketlerini, memleketlerinin tabiatından uzaklaşmadan, bugünkü düşmanları tarafından istismar konusu edilmekte olan parçalanmışlık durumundan kurtularak milli birlik yaratma fikri üzerine teksif etmiş bulunuyorlar. Türkistan sahnesinde, işte bu anlamda, bir tarafta yağmacı sömürücü kuvvet, diğer tarafta memleketin tabiatı ve halkının hayatiyetini kurtarmak isteyen Milli Kurtuluş İnanç ve İmanı karşı karşıya dikilerek çekişip çatışmaktadırlar.

MUSTAFA ÇOKAY'ın Gençlik ve Siyasî

(Baştarafı 3. Sayfada)
şevkilere karşı yapılacak milli mücadele davasının sukutuna ve bilhassa bu mücadelede rehberlik etme hakkının kendiliğinden kalkmasına sebep olacağı düşüncesinde idik.» diye yazar.
Bu kadar ileri görüşe ve tari-

hi şuura malik olan Mustafa Çokay, memleketinin kızıl Rusya tarafından istilâsını müteakip —1919 dan itibaren— milli hareketine Türkistan dışında ve hür fikirlerin yayılabileceği Avrupada devam etmek mecburiyetinde kalmıştı.

O rusçayı çok iyi bilir, fransızca, İngilizce, almanca iyice vâkıf, bilhassa garbi Avrupa kültürü ve tenkit metodlarını benimsemiş yüksek kültürlü bir mücadele adamı idi.

O bizim halkımızı iyi anlamış, Türkistanını ve onun düşmanını iyi tanımış hakikaten müstesna bir şahsiyetti. O, Türkistan milli kurtuluş hareketine dair bilgisi ve vukufu ile mütenasip türkçe ve diğer bir çok garb dilleriyle yazılmış değerli eserler bırakmıştır. Elbet bir gün gelecek, işin ehli, erbabı derin bilgi ve ilgi ile daha uygun bir şekilde bu eserlerin tahlilini yapacak ve Mustafa Çokay'ın ilham kaynaklarını ve fikri temayüllerini ilmi surette meydana çıkararak, onun manevi şahsiyetini canlandıracaktır.

Yaradılışı itibarile ırkının bir çok güzel meziyetlerini şahsında toplayan bu büyük Türk mütemadiyen çalışırdı, hiç yorulmak bilmezdi, geceleri bile pek az uyurdu. Bir aralık kendisine biraz da istirahat lüzumunu hatırlattığım zaman «Dinlenmek için önümüzde sonsuz bir ebediyet var!» demişti. Hakikaten o son nefesine kadar çalıştı ve her şeyin üstünde tuttuğu milli vazife duygusunun kurbanı olarak Türkistanın «yaşayan ölüleri» arasına karıştı. Aziz ruhu şad, yeri yumuşak olsun! Tanrı yatığı yeri nurlandırsın!

(1) «Biy» Türkistan Kazak-Kırgız Türklerinde bir nevi örf esasında iş gören Kadı ve Urug (Kabile) teşkilatında reis denilebilecek bir şahsiyete verilen unvandır.

(2) Ozaman hükümet âzasından Mustafa Çokay, Mir Âdil, Abdurrahman Urazay, Hidayet Beğ Yorğuluğa (Ağranom, Azerbaycanlı, Ziraat Nazırı), Hokand'da idiler. Nâsirhan Töre Namangân'da, Salamon Herzfeld (Dava vekili, Avusturyalı, yahudi, Milli azınlıklar Nazırı), Semerkand'da, Ubeydullah Hoca Aşkabad-Semerkand yolunda, Âbidcan Buhara'da, Şah Ahmet Beğ ise Hokand korğanı içinde iken bolşeviklerin eline düşmüş bulunuyordu.

(3) Milli Muhtariyet mücadelesi çağında Türkistanlılar safinda savaşan Lehli zâbitlerden biri de sonradan müstakil milli Lehistanın Varşavasına kavuşmak talihine mazhar olan Yunuşa-Gizovski'dir. Türkistan milli davasına yapmış olduğu hizmetlerinden dolayı Mustafa Çokay, bu Leh zâbitini de hatıratında şükranla anmıştır.

—oOo—

TÜRKİSTAN MESELESİ

(Baştarafı 1. Sayfada)

Sovyetlerin sürgün etme yöntemini ve batı politikasını detaylarıyla anlatmıştır. İngiltere, Almanya, Danimarka, İsveç, Fransa, Belçika, Türkiye'den katılan delegelerle birlikte Afrika, Asya, Amerika ve Avrupa'nın başka memleketlerinden gözlemci olarak gelen misafirler Türkistan Meselesi ile yakından ilgilmişlerdir.

— Ortaasya Basın Ajansı —

TÜRKİSTANLI HALK ŞAIRİ NİŞANBAY TÜRKÖĞLU VEFAT ETTİ

Türk Dünyası Halk şairleri ile doludur. Bu şairlerden biri olan USTA NİŞANBAY TÜRKÖĞLU 9 Aralık 1975 günü İstanbul'da hakkın rahmetine kavuşmuştur. 1908 yılında Türkistan'ın Mergian şehrinin Milakayrağaç köyünde dünyaya gelmiştir. Rus işgalinde ailesini kaybetmiş ve aziz vatanından ayrılmak zorunda kalmıştır. Yıllar boyu Türkistan'a tekrar dönmek ümidiyle Türkistanın Milli Bağımsızlığını beklemiştir. Vatan için şiirler okumuştur. Kendisi ümmi idi ve işlenmemiş kabiliyete sahipti. Şiir köşemize onun aziz hatırası için BÜLBÜL şiirini koyduk. Allah rahmet eylesin.

HÜR TÜRKİSTAN Gazetesi

Türkistan'da Rus Emperyalizmi

(Baştarafı 2. Sayfada)

lardan 11.977.000 kişi Türkistan'da, 1.033.000'i Türkistan sınırları dışında, yani Sovyetler Birliğinin diğer cumhuriyetlerinde oturmaktadırlar. İslavlara tıpkı Ruslara baktıkları gibi yabancı gözüyle bakmaktadırlar.

Sovyet kolonyal siyasetinin vasıtası olmak üzere ruslaştırma

Sovyet hükümeti, Türkistan'da kolonize ile paralel olarak Türkistanlıları ruslaştırma siyasetini de gütmektedir. Arap ve lâtın alfabelerini kaldırarak bazı işaretler ilâvesiyle Rus alfabesini uygulama teşebbüsü, Türkistanlıları ruslaştırma yolunda atılmış ilk adımlardan biridir. Böylelikle Sovyetler, çar misyoneri N. İ. İlnski'nin «müslümanları daha çabuk ruslaştırmak için Arap alfabesini ortadan kaldırmak lazımdır» yolundaki arzusunu gerçekleştirmiş oluyorlardı.⁴¹ Mart 1938'de Türkistan okullarında rusçanın tedrisi elzem ve mecburi bir ders gibi kabul olunmuştu. Rusça bilmeyenler, bugün Türkistan yüksek okullarında okumak imkânından mahrum bulunuyorlardır. Sovyet iktidarı, milli kadroların öğretim ve tahsillerinin rusçaya bağlanması gerektiğini resmen açıklamıştır.⁴² Üstelik 1956'da da Rus dili Türkistan'da ikinci ana dili olarak ilân edilmişti.⁴³ Sovyetler Birliği okulları hakkında 1959'da kabul edilmiş kanun, Türkistan çocuklarına ancak rusça tahsil görmek imkânını vermektedir. İşte bunun sonucu olarak bugün Türk Kazak çocuklarının % 25'i Rus okullarında tahsil görmektedirler.⁴⁴ Türkistan'daki Rus öğrencileri ise yerlilerin dilini öğrenmek mecburiyetinde değillerdir.

(Devamı var)

28 Baymirza Hayit : Turkestan im XX. Jahrhundert, Darmstadt, 1956, s. 352.

29 Kızıl Özbekistan, 4. 2. 1960.

30 Kazakistanskaya pravda, 16.3.1961, s. 2.

31 Kızıl Özbekistan, 9.1.1955, s. 2.

32 Kazakistanskaya pravda, 30.12.1960.

33 Kızıl Özbekistan, 14.1.1961, s. 3.

34 Kazakistanskaya pravda, 10.1.1961, s. 2.

35 Pravda Vostoka, 10.1.1961, s. 3.

36 Pravda Vostoka, 25.1.1961, s. 2.

37 Natsionalny vopros v Sovetskoy Rossii, Moskova, 1921, s. 79; G. Safarov : Kolonialnaya revolyutsiya. Opit Turkestan'a, Moskova, 1921, s. 144.

38 Sovyetler Birliğindeki Türklerin durumunu hakkında bak : Gerhard von Mende : «Die Türkvölker im Herrschaftsbereich der Sowjetunion», Das Parlament, Bonn, B. 16/60, s. 257-271; G. G. Simpson : «Turcic nationality and Turcic speech in the USSR in 1959», Central Asian Review, No 4, London, 1960, s. 362-375.

39 Kızıl Özbekistan, 4.2.1960, s. 2.

40 DERGI, No 22, Münih, 1960, s. 38-46.

41 K. E. Bendryakov : Oçerki po istorii narodnogo obrazovaniya v Turkeстане, Moskova, 1960, s. 92.

42 Turkmenskaya iskra, 20.9.1947, s. 2.

43 Pravda Vostoka, 22.8.1956, s. 2.

44 DERGI, No 22, s. 46.

NAMANGANİ HOCA

(Baştarafı 1. Sayfada)

Türkistanlı Nureddin Namanganı Hoca görevini ikinci imam Cemal İbrahimoviç'e devrederek emekliye ayrılmıştır. Uzun yıllar Müteccilerin hertürlü dini ve sosyal meselelerine koşan ve yılmadan gençlere dinlerini öğrenmeleri için didinen Nureddin Hoca'nın Türkiye dönüşü bütün mülteci müslümanlar ve Türk işçileri arasında üzüntü yaratmıştır. Bugün 70 yaşında olan Hoca'nın bütün faaliyetleri takdirle anılmaktadır.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

Amerika'daki okuyucularımızdan Timur Kocaoğlu ve S. Sultan Mansur beylerden mektup aldık. Gazetemiz için gösterdikleri iltifatlara çok teşekkür ederiz.

MUHTEREM ABONELERİMİZ

Bu sayımızla birinci yılımızı doldurmuş bulunuyoruz. Sizlerin destek ve ilgilerinize tekrar teşekkür ederiz. Bizim için büyük dayanak olan desteklerinizin devamını istiyoruz. Elinize aldığınız bu sayımızla ikinci yıla başlamış bulunuyoruz. Aboneliğinizin devamı için aşağıda yazılı adrese «ABONE BEDELİ» olan meblağı göndermenizi önemle rica ediyoruz.

HÜR TÜRKİSTAN Gazetesi
Posta Çek Numarası
20094188

AKSARAY — İSTANBUL
Hepinize tekrar yardımlarımız için teşekkür ederiz.

Hürmetlerimizle

«Hür TÜRKİSTAN İçin»
İstiklâlcî Gazete

Gazetemizin satıldığı yerler :
İstanbul'da

Uğur Kitabevi
Ankara Cad. Nu : 66

Ankara'da
Tümen Kitabevi
Yenişehir veya
Ankara Garındaki Kitab ve
Gazete bayiinde

Adana'da
Türkistanlılar Yardımlaşma
Derneği Merkezi
(Buralardan eski sayılarımızı
temin edebilirsiniz.)

Hür Türkistan İSTİKLÂLCİ GAZETE

Sahibi ve Umumi
Neşriyat Müdürü
Ziyaettin BABAKURBAN

Yazı İşleri Müdürü
Gündoğdu
SARUHANOĞLU
Haberler ve Resimler.

ORTA ASYA BASIN AJANSI
The Central Asian Press Agency

Postfach 267
8 Muenchen 33
W. Germany

(Gazete üç ayda bir yayınlanır.)

İdare Müdürü
Nurettin PAKYÜREK

Abone Bedeli
Türkiye'de yıllık 20 lira.
Amerika'da 2 dolar.
Avrupa'da 5 DM
Asya-Afrika'da 1 Sterling'dir.
Havale Adresi
Posta Çek Nu. : 20094188
Aksaray — İstanbul

(Abone bedellerinin mutlaka
posta çeki hesabına gönderilmesini rica ederiz.)

İdarehane :
Piyerloti Caddesi Ayberk
Apt. Nu. 7-9/10
Divanyolu — İstanbul
Basıldığı yer :
Murat Matbaacılık Koll. Şti.
İstanbul
Basıldığı tarih : 31 Ocak 1976